

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы

Қаржылық есептілік

*2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Қаржылық есептілік

Жиынтық кіріс туралы есеп	1
Қаржылық жағдай туралы есеп	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп	3
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	4
Қаржылық есептілікке ескертпелер.....	5-38

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2023 жыл	2022 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	4	402.703.584	394.121.621
Сатудың өзіндік құны	5	(202.013.181)	(175.250.804)
Жалпы пайда		200.690.403	218.870.817
Өткізу шығыстары	6	(121.947.398)	(137.038.699)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(11.984.828)	(12.831.267)
Геологиялық барлау шығыстары		(94.833)	(41.472)
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануын қалпына келтіруден түскен кіріс	13	128.508	2.075.907
Операциялық пайда		66.791.852	71.035.286
Қаржылық кіріс	12	2.598.732	2.919.492
Қаржылық шығындар	8	(5.747.262)	(3.466.183)
Бағамдық айырма, нетто		(3.428.424)	9.563.259
Басқа да кірістер		1.839.110	1.191.949
Басқа да шығыстар		(2.328.632)	(3.968.320)
Салық салынғанға дейінгі пайда		59.725.376	77.275.483
Табыс салығы бойынша шығыстар	9	(13.784.053)	(19.649.667)
Бір жылғы пайда		45.941.323	57.625.816
Басқа да жиынтық пайда/зиян			
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын басқа да жиынтық зиян сомалары (салықтарды шегере отырып)</i>			
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары бойынша қайта бағалаудан болған кіріс	17	113.940	2.104.413
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жататын басқа да жиынтық пайда/(зиян)		113.940	2.104.413
Салықтар шегерілген жылғы жиынтық кірістің /(зиянның) жиыны		46.055.263	59.730.229

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Ембімұнайгаз» АҚ-ның Акционері, Директорлар кеңесі мен басшылығына

Пікір

Біз «Ембімұнайгаз» АҚ-ның (бұдан әрі - «Ұйым») қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, жиынтық кіріс туралы есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі - «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бұхгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылықтың қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Ұйымды таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Директорлар кеңесі Ұйымның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

Building a better
working world

- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз «Ембімұнайгаз» АҚ Директорлар кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Аудитор / Бас директоры

Аудитордың 2012 жылғы 6 қантардан
№ МФ-0000323 біліктілік куәлігі

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия сериясы МФЮ - 2,
№ 0000003, Қазақстан Республикасы
Қаржы Министрлігімен 2005 жылы
15 шілдеде берілді

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Әль-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2024 жылғы 21 ақпан

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2023 жыл	2022 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	4	402.703.584	394.121.621
Сатудың өзіндік құны	5	(202.013.181)	(175.250.804)
Жалпы пайда		200.690.403	218.870.817
Өткізу шығыстары	6	(121.947.398)	(137.038.699)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(11.984.828)	(12.831.267)
Геологиялық барлау шығыстары		(94.833)	(41.472)
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануын қалпына келтіруден түскен кіріс	13	128.508	2.075.907
Операциялық пайда		66.791.852	71.035.286
Қаржылық кіріс	12	2.598.732	2.919.492
Қаржылық шығындар	8	(5.747.262)	(3.466.183)
Бағамдық айырма, нетто		(3.428.424)	9.563.259
Басқа да кірістер		1.839.110	1.191.949
Басқа да шығыстар		(2.328.632)	(3.968.320)
Салық салынғанға дейінгі пайда		59.725.376	77.275.483
Табыс салығы бойынша шығыстар	9	(13.784.053)	(19.649.667)
Бір жылғы пайда		45.941.323	57.625.816
Басқа да жиынтық пайда/зиян			
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын басқа да жиынтық зиян сомалары (салықтарды шегере отырып)</i>			
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары бойынша қайта бағалаудан болған кіріс	17	113.940	2.104.413
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жататын басқа да жиынтық пайда/(зиян)		113.940	2.104.413
Салықтар шегерілген жылғы жиынтық кірістің /(зиянның) жиыны		46.055.263	59.730.229

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен	Ескерт.	2023 жыл	2022 жыл
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	10	222.486.302	187.576.435
Барлау және бағалау бойынша активтер	11	1.509.357	1.280.007
Материалдық емес активтер		699.322	1.487.954
Басқа да қаржы активтері	12	48.731.434	49.364.343
Кейінге қалдырылған салық активтері	8	10.496.276	11.036.738
Айналымнан тыс активтер үшін төленген аванстар		3.841.367	1.286.077
Айналымнан тыс активтер жиыны		287.764.058	252.031.554
Айналымдағы активтер			
Тауар-материалдық қорлар	14	14.104.723	11.910.989
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		-	7.523.689
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС	13	11.012.752	3.227.476
Төленген аванстар және болашақ кезеңдердің шығыстары		4.764.135	4.140.886
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	12	50.456.951	27.990.813
Басқа да айналымдағы қаржы активтері	12	527.636	13.122.895
Ақша қаражаты мен оның баламалары	12	21.746.518	60.311.570
Айналымдағы активтер жиыны		102.612.715	128.228.318
Активтердің жиыны		390.376.773	380.259.872
Капитал			
Жарғылық капитал	14	162.399.820	162.399.820
Бөлінбеген пайда		123.031.946	121.993.913
Капитал жиыны		285.431.766	284.393.733
Міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Тарихи міндеттемелер	15	5.788.259	5.687.303
Резервтер	16	41.422.828	37.221.682
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		47.211.087	42.908.985
Ағымдағы міндеттемелер			
Тарихи міндеттемелер	16	1.901.473	1.935.315
Резервтер	17	7.131.387	10.462.645
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық және төленуге жататын ренталық салық	18	19.290.001	17.019.060
Табыс салығы бойынша міндеттемелер		1.855.944	-
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	19	27.555.115	23.540.134
Ағымдағы міндеттемелер жиыны		57.733.920	52.957.154
Міндеттемелер жиыны		104.945.007	95.866.139
Міндеттемелер мен капитал жиыны		390.376.773	380.259.872

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

5-38 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2023 жыл	2022 жыл
Операциялық қызмет			
Салық салынғанға дейінгі пайда		59.725.376	77.275.483
Салық салынғанға дейінгі пайданы таза ақша ағындарымен салыстыруға арналған түзетулер			
Амортизация және құнсыздану	10, 11	27.280.412	26.514.677
Негізгі құралдардың және барлау активтерінің шығуынан болатын залал	10, 11	1.195.405	1.707.119
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған кіріс, нетто		(2.779.926)	(6.186.387)
Резервтердегі өзгеріс		(180.168)	1.956.195
КНЗ және төленген аванстардың құнсыздануы бойынша шығыстарды қалпына келтіру	12	(491.872)	(67.115)
Қаржылық шығындар		5.747.262	3.466.183
Қаржылық кіріс		(2.598.732)	(2.919.492)
		87.897.757	101.746.663
Айналым капиталына түзетулер			
Тауар-материалдық қорлардағы өзгеріс		(2.193.734)	(1.186.662)
Салықтар бойынша алдын ала төлемдегі өзгеріс		(7.785.276)	3.140.155
Төленген аванстар мен келешек кезеңдердің шығыстарындағы өзгеріс		(3.178.539)	513.244
Сауда дебиторлық берешектегі өзгеріс		(7.719.744)	2.451.429
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі өзгерістер		8.680.525	1.976.491
Басқа да айналымдағы қаржы активтеріндегі өзгеріс		-	(13.122.895)
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықтың және төленуге жататын ренталық салықтың өзгеруі		2.270.941	3.142.227
		77.971.930	98.660.652
Алынған сыйақы		1.514.843	2.919.492
Төленген табыс салығы		(7.825.000)	(17.815.165)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағымдары		71.661.773	83.764.979
Инвестициялық қызмет			
Негізгі құралдарды сатып алу		(65.875.120)	(35.442.524)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(85.584)	(256.206)
Ұзақ мерзімді депозиттерді орналастыру		(412.095)	-
Ұзақ мерзімді депозиттерді алу		39.823	1.080.387
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(66.332.976)	(34.618.343)
Қаржылық қызмет			
Бас компанияға төленген дивидендтер	15	(45.017.230)	(65.015.316)
Тарихи міндеттемелерді төлеу	16	(1.527.039)	(1.440.237)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағымдары		(46.544.269)	(66.455.553)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі		(41.215.472)	(17.308.917)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		60.311.570	74.630.524
Бағамдық айырма, нетто		2.650.420	2.989.963
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	12	21.746.518	60.311.570

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

5-38 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	Акционерлік капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға		162.399.820	127.279.000	289.678.820
Бір жылғы пайда		–	57.625.816	57.625.816
Басқа да жиынтық зиян	17	–	2.104.413	2.104.413
Жиынтық зиян жиыны		–	59.730.229	59.730.229
Дивидендтер	15	–	(65.015.316)	(65.015.316)
2022 жылғы 31 желтоқсанға		162.399.820	121.993.913	284.393.733
Бір жылғы пайда		–	45.941.323	45.941.323
Басқа да жиынтық пайда	17	–	113.940	113.940
Жиынтық кіріс жиыны		–	46.055.263	46.055.263
Дивидендтер	15	–	(45.017.230)	(45.017.230)
2023 жылғы 31 желтоқсанға		162.399.820	123.031.946	285.431.766

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

«Ембімұнайгаз» АҚ
Р.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін****1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ**

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасында 2012 жылғы 27 ақпанда «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «ҚМГ БӨ» немесе «Бас компания») Директорлар кеңесінің 2012 жылғы 31 қаңтардағы шешімімен құрылды.

Компания көмірсутекті шикізатты барлаумен, әзірлеумен, өндірумен, қайта өңдеумен және экспортымен айналысады. Компанияның мұнай-газ қызметі Батыс Қазақстанның Атырау облысында орналасқан мұнай-газ активтерінде жүзеге асырылады. Компания мұнай кен-орындарын әзірлеуді жер қойнауын пайдалану жөніндегі келесі келісімшарттар бойынша жүзеге асырады: № 37 келісімшарты (Кенбай кен орны), № 61 келісімшарты (Юго-Восточное Новобогатинское кен орны), № 211 келісімшарты (23 кен орны), № 413 келісімшарты (15 кен орны); № 327 келісімшарты (Тайсойған блогы бойынша кен орны); № 992 келісімшарты (Новобогатинское Западное кен орны); № 406 келісімшарты (Лиман кен орны); № 3577 келісімшарты (Қаратон-Сарықамыс кен орны); № 4906 келісімшарты (Новобогат Юго-восточный кен орны (карниз үсті)). 2015 жылғы 25 ақпанда «Ембімұнайгаз» АҚ мен Энергетика министрлігі арасында келесі келісімшарттарды ұзарту үшін қосымша келісімдерге қол қойылды: 2041 жылға дейін № 37 келісімшарт, 2048 жылға дейін № 61 келісімшарт, 2037 жылға дейін № 211 келісімшарт, 2043 жылға дейін № 413 келісімшарт.

2022 жылғы 9 желтоқсанда «Ембімұнайгаз» АҚ мен Энергетика министрлігі арасында С.Нұржанов кен орны бойынша 25 жылға созылатын өндіру кезеңін бекіту туралы қосымша келісімге (№3577 Қаратон-Сарықамыс келісімшарты) қол қойылды.

2022 жылғы 6 желтоқсанда «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша - «ҚМГ ҰК») мен Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі арасында барлау және өндіру кезеңін ұзарту мүмкіндігімен 2028 жылғы 6 желтоқсанға дейін 6 жылға тең мерзіммен Тайсойған-1 және Тайсойған-2 учаскелерінде көмірсутектерді барлауға және өндіруге арналған екі келісімшартқа (№5134-Тайсойған-1 УВС, №5135-Тайсойған УВС-2) қол қойылды. 4 сәуірде ҚМГ ҰК мен Компания арасында Тайсойған-1 және Тайсойған-2 учаскелерінде көмірсутектерді барлауға және өндіруге арналған келісімшарттар бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын 100% (жүз пайыз) беру (беру) туралы шарт жасалды.

ҚМГ БӨ Компанияның жалғыз акционері болып табылады. ҚМГ БӨ-нің негізгі акционері Қазақстанның мұнай-газ өнеркәсібінде мемлекеттік мүдделерді білдіретін «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша - «ҚМГ ҰК») болып табылады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ ҰК акцияларының 87,42%-ы «Самұрық – Қазына» ҰӘҚ» АҚ (бұдан әрі - «Самұрық – Қазына» ҰӘҚ»), акциялардың 9,58%-ы «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі» Республикалық мемлекеттік мекемесіне тиесілі және акциялардың 3%-ы АІХ және KASE қор биржаларында еркін айналымда болады. Қазақстан Республикасының Үкіметі Самұрық-Қазына ҰӘҚ-ның жалғыз акционері болып табылады.

Компанияның 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы бұл қаржылық есептілігін шығаруға Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен Бас бухгалтер 2024 жылғы 21 ақпанда бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Бұл есеп саясаты, егер өзгесі көрсетілмесе, көрсетілген кезеңдердің барлығы үшін бірізді етіп қолданылды.

Бұл қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес (ХКЕС жөніндегі Кеңес) бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХКЕС») сәйкес әзірленді. Қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы қаржылық есептіліктің ескертпелерінде сипатталғанды қоспағанда, бастапқы құн бойынша есепке алу қағидатына сүйене отырып әзірленді. Осы қаржылық есептілік теңгемен берілген және егер өзгесі көрсетілмесе, барлық мәндері мыңға дейін дөңгелектенген.

Қаржылық есептілікті ХКЕС-ке сәйкес дайындау елеулі есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікір қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *3-ескертпеде* ашылған.

Компания өзінің қаржылық есептілігін қызметтің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып дайындады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер**

Компания 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енетін келесі стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды (егер өзгесі көрсетілмесе). Төменде көрсетілген стандарттар мен түзетулердің ешқайсысы Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбеді:

- 17 ХҚЕС (IFRS) «Сақтандыру шарттары»;
- 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Бухгалтерлік бағалауды айқындау»;
- 1 ХҚЕС-ке (IAS) және «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсету» ХҚЕС-ті қолдану жөніндегі №2 іс жүзіндегі ұсынымдарға түзетулер;
- 12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық»;
- 12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Халықаралық салық реформасы – Pillar II типтік ережелері».

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Кері жалдау арқылы сату операциясының шеңберіндегі жалдау міндеттемесі»

2022 жылғы қыркүйекте ХҚЕС жөніндегі Кеңес сатушы-жалға алушының сатушы-жалға алушыда сақталатын пайдалану құқығына қатысты кез келген пайда немесе зиян сомасын мойындауын болдырмау үшін сатушы-жалға алушы кері жалдау операциясынан туындайтын жалдау міндеттемесін бағалау кезінде пайдаланатын талаптарды нақтылайтын 16 ХҚЕС (IFRS) түзетулерін шығарды.

Түзетулер 2024 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді және 16 ХҚЕС (IFRS) бастапқы қолданылу күнінен кейін жасалған кері жалдаумен сату мәмілелеріне ретроспективті түрде қолданылуы керек. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу»

2020 жылғы қаңтарда және 2022 жылғы қазанда ХҚЕС жөніндегі Кеңес 1 ХҚЕС-тің (IAS) 69-76 тармақтарына түзетулерді шығарды, оларда міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді етіп жіктеуге қатысты талаптар түсіндіріледі. Түзетулерде мыналар түсіндіріледі:

- Міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығы деп нені түсінуге болады;
- Міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығы есепті кезеңнің соңына болуы тиіс;
- Міндеттемелердің жіктелуіне ұйымның міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығын орындау ықтималдылығы да ықпалын тигізбейді;
- Міндеттеменің талаптары оның жіктелуіне ықпалын тигізбейді, тек егер айырбасталатын міндеттемеге ендірілген туынды құрал өз бетімен үлестік құрал болып табылмаса ғана.

Сонымен қатар, несиелік келісімге байланысты туындайтын міндеттеме ұзақ мерзімді болып жіктелген және ұйымның осы міндеттемені реттеуді кейінге қалдыру құқығы он екі ай ішінде болашақ ковенанттардың сақталуына байланысты болатын жағдайларда ақпаратты ашу туралы талап енгізілді.

Бұл түзетулер 2024 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ретроспективті түрде қолданылады.

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер (жалғасы)

7 ХҚЕС-ке (IAS) және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Өнім жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдер»

2023 жылғы мамырда Кеңес 7 ХҚЕС-ке (IAS) «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» түзетулерін шығарды, онда жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдердің сипаттамалары сипатталған және осындай келісімдер туралы қосымша ақпаратты ашуға қатысты талаптар қамтылған. Ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға өнім жеткізушілерді қаржыландыру келісімдерінің ұйымның міндеттемелеріне, оның ақша ағындарына және өтімділік тәуекеліне ұшырағыштығын түсінуге көмектесуге бағытталған.

Түзетулер 2024 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен («теңге») көрсетілген. Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалды валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Валюта айырбастау бағамдары

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына Қазақстандық теңгенің АҚШ долларына ресми бағамы тиісінше 454,56 және 462,65 теңгені құрады. Сомалардың теңгеге, АҚШ долларына немесе өзге де тұрақты валютаға кез келген қайта есептеулері теңгемен мұндай сомалар айырбасталды, келешекте көрсетілген айырбастау бағамдары бойынша немесе өзге де айырбастау бағамдары бойынша тұрақты валютаға айырбасталуы мүмкін немесе айырбасталады деген пайымдау ретінде талқыланбауы тиіс.

Операциялық орта

Бүтіндей алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамып жатқан нарықтарға тән болатын кейбір ерекшеліктерді танытуын жалғастыруда. Әсіресе ол мұнай мен газ бағасының және ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын басқа да минералды шикізат бағасының құбылуына сезімтал келеді. Бұл ерекшеліктерге елден тыс жерлерде еркін айырбасталмайтын ұлттық валютаның болуы және бағалы қағаздар нарығы өтімділігінің төмен деңгейі жатады, бірақ олармен шектелмейді. Өңірде сақталып отырған саяси шиеленіс, айырбас бағамының волатильділігі, өтімділіктің төмендеуін және халықаралық қаржыландыруды тартуда қиындықтардың пайда болуын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсерін көрсетті және көрсетуін жалғастыра алады.

Алайда, жоғарыда аталған факторлар мұнайға деген сұранысқа әсер еткен жоқ. Басшылық қазақстандық экономикадағы өзгерістердің дәрежесін де, ұзақтығын да болжап білуге немесе олардың Компанияның қаржылық жағдайына келешекте ықтимал ықпалын бағалауға қабілетті емес. Басшылық ағымдағы жағдайларда Компания қызметінің тұрақтылығы мен өсімін қолдау үшін барлық қажетті шараларды қолға алып отырғанына сенімді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Мұнай-газ кен орындарын барлау және әзірлеу шығыстары***Барлауға арналған лицензияны сатып алу шығындары*

Барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары материалдық емес активтерге капиталданады және барлаудың болжамды мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады. Әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын растау мәніне қарастырылады. Егер объекті бойынша болашақта жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, лицензияларды сатып алу шығындарының қалған сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық негізделген пайдалы қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде амортизация тоқтатылады және қалған шығындар барлау шығындарымен бірігеді және қорлар басқа да материалдық емес активтердің құрамында расталғанға дейін кен орындар бөлігінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Әзірлеу ішкі бекітілген және тиісті бақылаушы органдардан барлық лицензиялар мен рұқсаттар алынған сәтке дейін тиісті шығыстар негізгі құралдарға (мұнай-газ активтеріне) ауыстырылады.

Барлау шығындары

Геологиялық және геофизикалық шығыстар мұндай шығындар болған сәтте есептен шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылаудың нәтижелері бағаланбайынша барлау және бағалау активтерінің құрамында капиталданады. Мұндай шығындар жалақыны, материалдарды, жанармай мен электр энергиясын, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Егер көмірсутектер табылмаса, барлау шығыстары кеуіп кеткен ұңғыма бойынша шығыстар ретінде есептен шығарылады. Егер коммерциялық әзірленуі жеткілікті болатын басқа да ұңғымаларды (барлау немесе құрылымдық-іздігіру ұңғымалары) қосуы мүмкін бағалауға жататын көмірсутектер табылған жағдайда, мұндай шығыстар актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

Осы сияқты барлық шығындар кемінде жылына бір рет әзірлеуді жалғастыру немесе табылғаннан пайда алудың қандай да бір тәсілі туралы ниетті растау үшін техникалық, коммерциялық және басқару тексеруіне жатады. Егер бұл бұдан былай орын алмаса, шығындар есептен шығарылады.

Мұнай мен газдың қорлары дәлелденгенде және әзірлеуді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар негізгі құралдардың (мұнай-газ активтері) құрамына аударылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары сияқты инфрақұрылым объектілерін салуға, орнату мен аяқтауға және әзірлеу ұңғымаларын бұрғылауға арналған шығындар, құрғақ ұңғымалар ретінде кезең шығыстарына есепке жатқызылатын көмірсутектердің жеткілікті коммерциялық көлемі табылмаған әзірлеу немесе контурлау ұңғымаларына жататын шығыстарды қоспағанда, негізгі құралдардың құрамында капиталданады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозуды және құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу бағасынан немесе құрылыс бағасынан, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей қатысты кез келген шығындардан және қажет болғанда активті жою бойынша шығындарды бастапқы бағалаудан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының кез келген түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ активтері дәлелденген әзірленген қорлар бойынша өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ активтері 4 жылдан 15 жылға дейінгі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Басқа да негізгі құралдар негізінен ғимараттарды, машиналар мен құрал-жабдықты білдіреді, олар 5 жылдан 25 жылға дейінгі орташа алынған пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде желілік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады.

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Негізгі құралдар (жалғасы)**

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндірмейтін және жойылуға жоспарланып отырған негізгі құралдар объектілері, өндіруші ұңғымаларын қоса алғанда, есептен шығарылу кезінде немесе активті пайдаланудан келешек экономикалық пайданы алу күтілмейтін актив ретінде есепке алынуын тоқтатады. Активті мойындауды тоқтатудан туындайтын (объектіні өткізуден болған таза түсімдер мен баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелетін) кез келген кіріс немесе зиян мұндай оқиға болған кезеңде жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе активтер тобын оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды.

Жекелеген активтер негізінен басқа активтер топтары өндіретін ақша ағындарынан тәуелсіз сәйкестендірілетін ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде құнсыздануға бағалау мақсаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың мұндай көрсеткіштері болған жағдайда немесе активтердің тобын жыл сайын құнсыздану мәніне тестілеу қажет болатын жағдайда Компания активтің өтелетін құнының бағалауын жүзеге асырады.

Активтер тобының өтелетін құны оларды өткізуге шығатын шығыстарды және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан ең көбі болып табылады. Активтер тобының ағымдағы құны оның өтелетін құнынан асқан жағдайларда активтер тобы құнсыздануға жатады және өтеу құнына дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер тобы үшін тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт ставкасын пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір индикаторлардың бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай индикаторлар бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Бұрын мойындалған құнсыздану шығыны, тек егер құнсызданудан болған соңғы шығын танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгеріс болса ғана, түзетіледі. Мұндай жағдайда, активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнына дейін ұлғаяды. Ұлғайтылған құн, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздану бойынша шығын мойындалмаса, тозуды немесе амортизацияны шегере отырып, айқындалған ағымдағы құнынан аспауы мүмкін емес. Мұндай түзету жазбасы жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

Түзетілген жазба жасалғаннан кейін кейінгі кезеңдерде, қалдық құнын шегере отырып, қалған пайдалы қызмет мерзімінің ішінде жүйелі негізде активтің қайта қаралған ағымдағы құнын бөлу үшін амортизация бойынша шығыстар түзетіледі.

Барлау және бағалау бойынша активтер

Барлау және бағалау бойынша активтер, құнсызданудан жинақталған зиянды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Барлау және бағалау сатысында жер қойнауын пайдалану құқығына барлауға және бағалауға капиталданған шығындар және барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары жатады және материалдық емес активтердің құрамында ескеріледі. Барлауға арналған құқықты сатып алу шығындары болжамды барлау мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады.

Қоғам барлаумен және бағалаумен байланысты активтерді құнсыздану мәніне тексеріп отырады, бұл ретте айғақтар мен жағдаяттар барлаумен және бағалаумен байланысты активтің баланстық құны өтелетін құннан асуы мүмкін екендігін куәландырды.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер, жер қойнауын пайдалану құқығынан басқа, жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтама жатады.

Бизнестен бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны - бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақының әділ құны. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды және осы кезең ішінде желілік негізде амортизацияланады. Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері*****Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖК) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Компания қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХКЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

Компания қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Компания өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Компания активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер;
- Жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктеместен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар).

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады. Компанияның 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы барлық қаржы активтері амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері санатына жатады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына саудаға арналған қаржы активтері, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп бастапқыда танылған кезде Компанияның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері немесе міндетті түрде әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жатады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян туралы есепте танылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)*

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар болған жағдайда, пайыздық кіріс, валюта бағамдарының қайта бағалануы және мұндай залалдың құнсыздануынан немесе қалпына келтірілуінен болған залал басқа да жиынтық кіріс туралы есепте танылады және амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріндей дәл осылайша есептеледі. Әділ құнның қалған өзгерістері басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады. Мойындалу тоқтаған кезде басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған әділ құн өзгерістерінің жинақталған сомасы пайданың немесе зиянның құрамына қайта жіктеледі.

Компанияның қарауына қарай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған деп жіктелген қаржы құралдары (үлестік құралдар)

Бастапқы тану кезінде Компания өз қарауына қарай, бірақ одан кейіннен бас тарту құқығынсыз, үлестік құралдарға жасалған инвестицияларды басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеу жөнінде шешім қабылдай алады, егер олар «Қаржы активтері: ұсыну» 32 ХҚЕС-ке (IAS) сай меншікті капиталдың анықтамасына жауап бермесе және саудаға арналмаса. Мұндай жіктеу туралы шешім әрбір құрал бойынша бөлек қабылданады.

Мұндай қаржы активтері бойынша пайда мен зиян ешқашан пайданың немесе зиянның құрамына жіктелмейді. Дивидендтер, Компания қаржы активі құнының бір бөлігінің өтемақысы ретінде мұндай түсімдерден пайда алған жағдайлардан басқа, дивидендтерді алуға құқық белгіленгенде жиынтық кіріс туралы есепте басқа да кіріс ретінде танылады. Мұндай жағдайда осындай пайда басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Компанияның қарауына қарай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған деп жіктелген үлестік құралдар құнсыздану мәніне бағаланбайды.

Тануды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Компания өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, ол берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Компания талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Қаржы активтерінің құнсыздануы***

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несиелік зиянды (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелік зиян) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиян) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания несиелік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең сомға залалдарға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Компания қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаға, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе зиян; несиелер мен қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай жіктелген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлы қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (несиелер, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек жатады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер келесі екі санатқа жіктеледі:

- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (несиелер, қарыздар және кредиторлық берешек).

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына Компанияның қарауына қарай жіктелген саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер санатында бастапқы тануға жатқызылған қаржылық міндеттемелер жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)*

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Егер олар таяу арада керіп сатып алу мақсатында болса, қаржылық міндеттемелер саудаға арналған деп жіктеледі. Осы санатқа сондай-ақ Компания шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС (IFRS) айқындалғандай хеджирлеу қатынастарының шеңберінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай айқындалмаған туынды қаржы құралдар жатады. Бөлінген ендірілген туынды құралдар олар Компанияның қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде жіктелген жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян пайда немесе зиян туралы есепте танылады.

Бастапқы тану кезінде Компанияның қарауына қарай пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелген қаржылық міндеттемелер бастапқы тану күніне осы санатқа және тек 9 ХҚЕС-тің (IFRS) критерийлерін сақтай отырып жатқызылады. Компанияның пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның қарауы бойынша жіктелген қаржылық міндеттемелері жоқ.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (несиелер, қарыздар және кредиторлық берешек)

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқы мойындалғаннан кейін сауда және басқа да кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша пайда мен зиян оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып амортизация есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландырудан болған шығындар құрамына енгізіледі.

Бұл санатқа, ең алдымен, сауда және басқа да кредиторлық берешек жатады.

Тануды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы есепте мойындалады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық емес қорлар қос мөлшердің ең азы бойынша ескеріледі: әрбір қойма бойынша бөлек ФИФО әдісі бойынша өзіндік құны және өткізудің таза құны. Оның құнына әрбір затты тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, өндірудің өзіндік құны болып табылады.

Мұнайды өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді. Материалдар мен қорлар әдеттегі қызметтің барысында өтелетін күтілетін сомадан аспайтын құн бойынша ескеріледі.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС есепке алуға мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады. Дегенмен, ҚҚС-тың есепке алынуына тек салық органдары өтелуге жататын ҚҚС растау үшін жасаған салықтық тексеру нәтижелерінің негізінде ғана жол беріледі.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Қосылған құн салығы (ҚҚС) (жалғасы)**

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеусіз болса, өтелуге жататын ұзақ мерзімді ҚҚС тиісті жағдайларда бұл активке тән болатын тәуекелдерді көрсететін тәуекелсіз мөлшерлеменің көмегімен дисконтталады.

Өтелуге жататын ҚҚС-тың баланстық құны өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резервінің шотын пайдалана отырып өтелетін сомаға дейін азайтылады. Құнсызданудан болған залал сомасы жиынтық кіріс туралы есепте жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында көрсетіледі.

Егер кейіннен өтелуге жататын ҚҚС сомасының көлемі бюджеттен өтелетін болса, құнсызданудан бұрын танылған залалды өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резервінің шотын пайдалана отырып қалпына келтірген жөн.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Қаржылық жағдай туралы есептегі ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерге банктер мен кассадағы ақшалай қаражат және өтеу мерзімі 3 ай немесе одан аз болатын, қысқа мерзімді ақшалай міндеттемелерді орындау мақсатында ұсталатын, белгілі бір ақша қаражатының сомаларына оңай айырбасталатын және құнның өзгеруіне елеусіз тәуекелге ұшырайтын қысқа мерзімді өтімділігі жоғары депозиттер жатады.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары жоғарыдағы анықтамаға сай ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерден тұрады, өйткені олар Компанияның ақша қаражатын басқару қызметінің ажырамас бөлігі болып есептеледі.

Капитал

Жай акциялар, солар бойынша эмитенттің қарауына қарай төленетін дивидендтер капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптардың қызметіне ақы төлеу шығыстары осы эмиссияның нәтижесінде алынған капиталдың кемітілуі ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ қаржылық есептілік шығарылуға бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады.

Егер Компания резервтердің бір бөлігінің немесе барлықтарының өтемақысын алуды болжап отырса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтемақы тек өтемақыны алуда күмән болмаған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде мойындалады. Резервке қатысты шығыс өтемақыны шегере отырып, жиынтық кіріс туралы есепте көрсетілген.

Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол қолданылатын жағдайда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылатын болса, резервтің ұлғаюы уақыт өткен сайын қаржыландыруға жұмсалған шығыстар ретінде мойындалады.

Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме

Компания қызметкерлердің есептелген жалақысынан зейнетақы аударымдары ретінде тиісті зейнетақы қорларына 10% ұстап қалады. Зейнетақы аударымдарының мөлшері 2023 жылы айына 425.000 тенге сомасымен шектелген (2022 жыл: айына 300.000 тенге). Қолданыстағы қазақстандық заңнамаға сәйкес қызметкерлер өздерінің зейнетақымен қамсыздандыруы үшін өздері жауапкершілік көтереді. 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап Компания сондай-ақ өзінің көпшілік қызметкерлерінің кірістерінен олардың зейнетақы қорларына 5% мөлшерінде міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын аударуға міндетті.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме (жалғасы)***Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер*

Компания өз қызметкерлеріне Компания мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға және басқа да құжаттарға сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт пен басқа да құжаттар, атап айтқанда, зейнетке шығу, зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша біржолғы жәрдемақыларды төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмыс өтіліне байланысты.

Біржолғы жәрдемақыларды және зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталғаннан кейін белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдістеме бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Актурлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмашылықтарға байланысты өткен тәжірибенің актурлық болжамдардағы өзгерістердің әсерін қоса алғанда, жыл ішінде туындайтын актурлық пайда мен зиян басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі.

Ағымдағы қызметтердің құнын, өткен қызметтердің құнын және кадр қысқартуларының немесе жүзеге асырылған есептеулердің әсерін қоса алғанда, өзге де өзгерістер ағымдағы кезеңнің пайда немесе зиян құрамында танылады. Ағымдағы кезеңдегі қызметтердің құны Компанияның ағымдағы кезеңде қызметтер көрсетуі нәтижесінде белгіленген төлемдер бойынша міндеттеменің келтірілген құнының ұлғаюын білдіреді. Өткен кезеңдердегі қызметтердің құны бағдарламаға өзгерістер енгізу немесе оны қысқарту нәтижесінде белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша міндеттеменің келтірілген құнының өзгеруін білдіреді. Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл дисконт мөлшерлемесі мен өлім-жітім деңгейінің күтілетін өзгерістері. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландыру шығыстары ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

Кірістерді таңу

Компания шикі мұнайды қысқа мерзімді шарттар бойынша, фрахт, сақтандыру және сапаға жеңілдіктердің құнына түзетілген Platt's жариялаған Brent орташа (жоғары/төмен) баға белгілеулерінің орташа 5 мәні ретінде айқындалатын бағалар бойынша өткізеді. Шикі мұнай іс жүзінде кеменің бортына жүктелген немесе кемеден түсірілген, келісімшарт бойынша келісілген талаптарға қарай мұнай құбырына немесе жеткізудің басқа да тетігіне түскен сәттен бастап меншік құқығының өтуі жүзеге асырылады және кірістер әдетте танылады.

Компанияның шикі мұнайды сатуға арналған келісімшарттарында белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде жеткізілуі тиіс шикі мұнайдың барынша көп көлемі көрсетіледі. Тиелген, бірақ сатып алушыға әлі жеткізілмеген шикі мұнай қаржылық жағдай туралы есепте тауар-материалдық қорлар ретінде ескеріледі.

Салық салу

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығысқа ағымдағы корпоративтік табыс салығы, үстеме пайдаға салынатын салық және мерзімі ұзартылған салық жатады.

Табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төленуге болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кірісті алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)***Үстеме пайда салығы*

Үстеме пайда салығы (ҮПС) табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Компания жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮСП мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салық салынатын кірістің (корпоративтік табыс салығы мен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

Кейінге қалдырылған табыс салығы

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында қаржылық есептілік максаттары үшін туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша міндеттемелер әдісін пайдалана отырып барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Мерзімі ұзартылған салық бойынша актив тек соған қатысты есептен шығарылатын уақыт айырмалары азайтылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер барлық салық салынатын уақыт айырмалары үшін танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер қолданысқа енгізілген немесе есепті күнге нақты заңдастырылған салық мөлшерлемелерінің негізінде активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі. Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуға заңды, заңи тұрғыдан жарамды құқықтар болған кезде есепке алынуы мүмкін.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша танылады:

- Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі бизнестерді біріктіру болып табылмайтын операцияның барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе зиянға ықпал етпейді;
- Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан ұйымдарға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты егер уақыт айырмасын қалпына келтіру мерзімін бақылау мүмкін болса уақытша айырмасы жақын болашақта қалпына келтірілмейді деген айтарлықтай ықтималдылық болса, уақытша айырмалар мойындалмайды.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, келешек кезеңдерге ауыстырылатын пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын шамада барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, келешек кезеңдерге ауыстырылған пайдаланылмаған салық жеңілдіктерін және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады:

- Шегерілетін уақыт айырмасына жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнестерді біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе зиянға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан ұйымдарға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте қалпына келтіріледі және соған қарсы уақыт айырмалары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген ықтималдылық бар дәрежеде ғана мойындалады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)**

Кейінге қалдырылған табыс салығы (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайданы алу ықтималдылығы шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін өтеуге мүмкіндік береді деген ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің өтелуін талдау кезінде Компания қаржылық есептіліктің басқа бөлімдерінде, сондай-ақ басшылық есептерінде қолданылатын болжамдарға сүйенеді. Басқа нәрселермен қатар, бұл жорамалдар көміртегі шығарындыларын азайту шараларын енгізу нәтижесінде өндіріс құнының өсуі сияқты климаттың өзгеруіне байланысты бизнес құбылыстарына ықтимал әсерді көрсетеді.

Пайда немесе зиян құрамынан тыс танылған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында танылмайды. Мерзімі ұзартылған салықтар баптары олардың негізіндегі операцияларға сәйкес не болмаса БЖК құрамында немесе тікелей меншікті капиталда мойындалады.

3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН БАҒАЛАУЛАР

Компанияның қаржылық есептілігін әзірлеу оның басшылығынан есепті кезеңнің соңына пікір білдіруін, есепте көрсетілетін түсім сомаларына, шығыстарға, активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы ақпараттың ашылып көрсетілуіне ықпал ететін бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік мұндай жорамалдар мен бағалаулар қабылданатын активтің немесе міндеттеменің ағымдағы құнына қатысты келешекте едәуір түзетулер жасауды қажет етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Пайымдаулар

Компания басшылығы есепке алу саясатын қолдану барысында, есепті бағалаудан басқа, қаржылық есептілікте бейнеленген сомаға барынша едәуір әсер ететін мынадай пайымдаулар жасады:

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Компания сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша барлық түсім белгілі бір уақыт сәтінде түскендігін анықтады, түсімнің мойындалуы Компания басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсім сомаларына әсер ететін пайымдаулар жасауды қажет етеді. Мұнайды өткізуге арналған шарттық қарым-қатынастар басқа талаптармен қатар уақыт өтісімен түсімнің мойындалуына әкеп соқтыра алады.

Компанияның түсіммен операциялар бойынша принципал немесе агент болып табылатындығын бағалау кезінде пайымдау қолданылады. Компанияның принципал ретінде болатындығын анықтау кезінде, келісімдердің талаптары мұқият қаралып, Компания өнімді ол сатып алушыға берілгенге дейін бақылайды деген тұжырым жасалды. Баламалы келісімдерде Компания агент ретінде айқындалуы мүмкін.

Қолданыстағы келісімшарттардың талаптарына сәйкес Компания тиеу немесе тасымалдау қызметтерінің сатып алушыға көрсетілмейтіндігін айқындайды және орындалуға лайықты жалғыз міндет шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сату жатады. Тиеу жұмыстары қызмет ретінде көрсетілетіндігін және бұл орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіруге, орындалуға жататын барлық міндеттемелерді белгілі бір уақыт сәтінде мойындауға, сондай-ақ түсімді мойындаудың жалпы мерзімдеріне ықпал ететіндігін айқындау кезінде пайымдау қажет болады. Компания басшылығы тиеу бойынша шығыстар орындалуға жататын бөлек міндеттеме болып табылады деп есептемейді, өйткені солармен байланысты тәуекелдер мен сыйақылар сатып алушыға портта тиеу сәтінде өтеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығы (КТС) үшін, сол сияқты үстеме пайда салығы (ҮПС) үшін есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС пен ҮПС күтілетін мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға байланған активтер мен міндеттемелердегі уақыт айырмаларына есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС пен ҮПС базалары, солар туралы ақпарат 9-ескертемеде ашылып көрсетілген және салық заңнамасына сәйкес есептеледі.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН БАҒАЛАУЛАР (жалғасы)****Пайымдаулар (жалғасы)***Кейінге қалдырылған салық активтері (жалғасы)*

Кейінге қалдырылған салық активтері басшылықтан Компанияның танылған мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатын салық салынатын пайданы алатындығының ықтималдылығын бағалауды қажет етеді. Келешек салық салынатын пайданы алуға қатысты жорамалдар басшылықтың келешек ақша ағындарына қатысты бағалауына тәуелді болады. Келешек салық салынатын кірістің бұл бағалаулары операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындарына (оларға мұнайды өндіру және сату көлемдері, оның бағасы, қорлары, операциялық шығындар, пайдаланудан шығару шығындары, күрделі шығындар, дивидендтер және капиталды басқару бойынша басқа да операциялар әсер етеді) және қолданыстағы салық заңнамасын қолдану туралы пайымдауға негізделген. Егер ақша қаражатының келешек ағындары мен салық салынатын пайда бағалаудан айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл Компанияның есепті күнге көрсетілген таза кейінге қалдырылған салық активтерін өткізу қабілетіне әсерін тигізе алады. Сонымен бірге, Компания жұмыс істейтін юрисдикцияларда салық заңнамасының келешекте өзгеруі Компанияның келешек кезеңдерде салық шегерімдерін алу қабілетін шектеуі мүмкін. Компания басшылығы танылған мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатындай салық салынатын пайданы алу ықтималдылығын жоғары деп бағалайды.

Бағалаудың белгісіздігі*Мұнай мен газ қорларын бағалау*

Мұнай мен газдың қорлары – Компанияның мұнай-газ кен орындарында экономикалық және заңгерлік тұрғыда өндірілуі мүмкін көмірсутектердің көлемін бағалау. Компания білікті мамандар көмірсутектердің мөлшері, тереңдігі, формасы мен мазмұны, сондай-ақ лайықты болатын өндіру әдістері мен шығарып алу қарқыны туралы геологиялық және техникалық деректерге қатысты жинаған акпаратқа негізделген өзінің коммерциялық қорлары мен ресурстарын бағалайды. Коммерциялық қорлар мұнай мен газ қорларын бағалауды, шығарып алу коэффициенттерін және шикізатқа келешек бағаларды пайдалана отырып айқындалады, соңғылары шығарып алынатын қорлардың жалпы сомасы мен жалпы қорлардың үлесіне әсер етеді. Келешек күрделі шығындар коммерциялық қорларды өндіруге қажетті ұңғымалардың санына қатысты жорамалдарды, мұндай ұңғымалардың құнын және солармен байланысты өндірістік қуаттылықтарды, сондай-ақ басқа да күрделі шығындарды пайдалана отырып бағаланады.

Компания Қоғамның мұнай-газ инженерлері қоғамының (SPE) әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Компания қорларды бағалау кезінде ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Коммерциялық қорларды бағалау кезінде пайдаланылған Brent маркалы мұнайдың ұзақ мерзімді бағасының ағымдағы пайымдауы баррель үшін 80 АҚШ долларын құрайды (2022 жыл: баррель үшін 90 доллар). 2023 жылғы 31 желтоқсанға мұнай-газ активтерінің баланстық құны 10-ескертілгенде көрсетілген.

Қолданылатын экономикалық жорамалдар өзгеруі мүмкін болғандықтан, кен орнын пайдалану уақытында қосымша геологиялық акпаратты алу шамасына қарай шығарып алынатын қорлардың бағалануы да өзгеруі мүмкін. Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН БАҒАЛАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Мұнай мен газ қорларын бағалау (жалғасы)*

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Мұндай өзгерістер Компанияның қаржылық жағдайы мен нәтижелеріне әсер ете алады, оларға мыналар жатады:

- Мұнай-газ және басқа да активтердің баланстық құны (10-ескертпе);
- Жиынтық кіріс туралы есептегі тозу, таусылу және амортизациялық аударымдар (10-ескертпе);
- Активтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер – егер қорларды бағалаудағы өзгерістер мұндай іс-қимылдардың жасалатындығына қатысты үміттерге және солармен байланысты мұндай іс-қимылдарға шығындарға әсер етсе (10 және 17-ескертпелер);
- Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны – мұндай активтерді өтеу ықтималдылығын бағалаудағы өзгерістерге орай өзгеруі мүмкін (9-ескертпе).

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы дәлелденген әзірленген қорлардың сомаларына қатысты өндірістік әдіспен есептеледі. Бұл кен орнындағы күтілетін қалған өндірудің тауысылуына тепе-тең болатындай амортизацияның есептелуіне әкеп соқтырады.

Әрбір объектінің қызмет ету мерзімін айқындау кезінде іс жүзіндегі қызмет ету мерзімінің шектелуі, сондай-ақ кен орнының экономикалық шығарылып алынатын қорлардың ағымдағы бағалаулары ескеріледі. Бұл есептеулер бағалаулар мен жорамалдарды, оның ішінде қорлардың көлемі мен келешек күрделі шығындарды пайдалануды қажет етеді. Дәлелденген әзірленген қорлардағы өзгерістер қорларды бағалау кезінде пайдаланылатын факторлардың немесе жорамалдардың өзгеруінен туындауы мүмкін, оның ішінде:

- Шикі мұнайға іс жүзіндегі және болжамды бағалар арасындағы айырма;
- Келешек күрделі шығындарға әсер етуі мүмкін көзделмеген операциялық мәселелер.

Қолданыстағы қорлар туралы толығырақ ақпараттың пайда болуы (мысалы, егжей-тегжейлі инженерлік-геофизикалық зерттеулер немесе қосымша ұңғымаларды бұрғылау)

Мұнай-газ активтерінің құнсыздануы

Компания активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Мұндай есептеулер дисконт мөлшерлемесі, капиталдағы келешек мұқтаждық, тәуекелдер мен айқындықсыздыққа ұшырағыш келетін операциялық шығындар сияқты бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды қажет етеді. Активтің немесе жасайтын бірліктің баланстық құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив немесе жасайтын бірлік құнсызданған болып есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады.

Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына / жасайтын бірлікке тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Сату шығыстарын шегере отырып әділ құн нарыққа қатысушылардың арасында жасалатын әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын құн ретінде айқындалады және Компания үшін айрықша болуы мүмкін факторлардың ықпалын көрсетпейді және бүтіндей Компанияға таралмайды.

Компания басшылығы жүргізген бағалау нәтижесінде 2023 жылғы 31 желтоқсанға активтердің ықтимал құнсыздану индикаторлары анықталған жоқ.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер*

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Компанияның негізгі құралдарды бөлшектеу және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Компанияның міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және ұңғымаларды жою, құбырларды бөлшектеу, жер үсті және жерасты құрылыстарын, коммуникациялық және басқа құрылыстарды бөлшектеу, келісімшарттық аумақты қалпына келтіру және қоршаған ортаға әсерді алдын-ала бағалау шығындары сияқты қызметті тоқтату жөніндегі іс-шаралар жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Компанияның қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады.

Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын экономикалық жағынан негіздемелі түрде пайдалануды аяқтау өткенде өтелуі қажет болса, онда көрсетілген міндеттеме ұңғымаларды жою бойынша барлық шығыстарды және жабу бойынша соңғы шығыстарды қосу салдарынан едәуір өсуші еді. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Компанияның міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама байымдаулармен түсіндіріледі.

Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін. Компания активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті кеңес берушілер бағалайды.

Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады. Компания келісімшарттық аумақты қалпына келтіру бойынша міндеттемені әрбір есепті күнге қайта қарайды және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 Түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Жабуға арналған келешек шығындарды бағалау кезінде елеулі бағалаулар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Компанияның бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына резервтің шамамен 27% және 24%, тиісінше, түпкілікті жабу шығындарына жатады. Компания ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларын болашақта жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

<i>Пайыздық мән</i>	2023 жыл	2022 жыл
Кен орындарын жою резерві бойынша дисконттау мөлшерлемесі	8,63%	8,59%
Инфляция деңгейі	4,13%	4,13%

Активтерді істен шығару бойынша міндеттемелердегі өзгерістер 16-ескертеде ашылған.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)**

Сауда дебиторлық берешек бойынша күтілетін несиелік зиянды бағалау резерві

Компания сауда дебиторлық берешек бойынша КНЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және несиелік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нысандары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Компания болжамды ақпаратты ескере отырып несиелік зиянның пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартып отырады. Мысалға, егер келесі жылдың ішінде болжамды экономикалық талаптардың (мысалы, ЖІӨ) нашарлауы күтілетін болса, әрі ол өндірістік секторда дефолт жағдайларының ұлғаюына әкеп соқтыра алса, дефолттың тарихи деңгейі түзетіледі. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы байқалатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаудың өзгеруі сараланады.

Дефолттың тарихи байқалатын деңгейлері, болжамды экономикалық талаптар мен КНЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. КНЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Компанияның несиелік зиянының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін. Компанияның сауда дебиторлық берешегі бойынша КНЗ жөніндегі ақпарат *12-ескертеме*де ашылып көрсетілген.

Алдын ала бағалар бойынша сату

Шикі мұнайды экспортқа сату шарттарында шартта көрсетілген тиісті баға белгілеу кезеңінің (БК) соңындағы нарықтық бағаның негізінде бағаларды түзетуге мүмкіндік беретін талаптарды қамтиды. Сату бағасының түзетулері БК соңына дейін бағасы белгіленетін нарықтық бағалардың өзгеруі негізінде болады. Бұл шарттар бойынша мұндай жағдайларда өткізуден түскен түсім бастапқыда бақылау сатып алушыға өткенде танылады және форвардтық бағаның негізінде күтілетін сома бойынша бағаланады.

Түпкі сату бағасы коносаменттен кейін 5 күннің ішінде нарықтық бағалардың орташа белгілеулеріне негізделген. Баға белгіленетін кезеңдегі баға тәуекелдері 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес ендірілген туынды құралдың анықтамасына сәйкес келеді. Компания дебиторлық берешектің әділ құнын айқындау үшін пайымдауды қолданады. 2023 жыл үшін сату күнінен бастап дебиторлық берешектің әділ құнының өзгеруін Компания түсімінің бір бөлігі ретінде көрсетеді (*4-ескертеме*). 2023 жылғы 31 желтоқсанға дебиторлық берешекті 2023 жылғы алдын ала және түпкі баға арасындағы мұндай шарттар бойынша түзету елеусіз.

Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды. Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме (жалғасы)*

Өлім-жітім коэффициенті ашық қол жетімді өлім-жітім кестесіне негізделеді. Жалақы мөлшерінің болашақта көбеюі күтіліп отырған болашақ инфляция қарқынына негізделеді. 2023 және 2022 жылдың 31 желтоқсанына жұмыскерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарлық долбарлар мынадай түрде берілген:

<i>Пайыздық мән</i>	2023 жыл	2022 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	11,02%	10,36%
Ұзақ мерзімді жыл сайынғы төлемдердің келешек ұлғаюы (АЕК)	7,15%	7,50%
Жалақының келешек өсуі (2023 жыл)	9,50%	9,50%
Жалақының келешек өсуі (2024 жыл)	8,00%	9,50%
Жалақының келешек өсуі (2025 жыл)	6,00%	5,00%
Жалақының келешек өсуі (2026 жылдан бастап)	4,00%	4,00%
Ер адамның зейнетке ерте шығу ықтималдылығы	14,56%	15,47%
Әйел адамның зейнетке ерте шығу ықтималдылығы	4,24%	3,79%

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына еңбек қызметі аяқталғаннан кейін қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердің орташа ұзақтығы тиісінше 7,42 және 9,41 жыл болды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердің сезімталдығын елеулі жорамалдардың өзгеруіне талдау былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Азаю	Ұлғаю
Дисконттау мөлшерлемесі	(0,5%) 791.387	+0,5% (739.304)
Жалақының өсуі	(1,0%) (266.796)	+1,0% 296.103

4. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

<i>Мың теңгемен</i>	Міндеттемелерді орындау бойынша түсімді мойындау	2023 жыл	2022 жыл
Экспорт			
Шикі мұнай	Уақыт сәтіне	260.907.290	269.064.950
Сапа банкі (20-ескертпе)	Уақыт сәтіне	1.447.450	(144.923)
Ішкі нарық			
Шикі мұнай	Уақыт сәтіне	139.703.143	124.585.448
Газды қайта өңдеу өнімдері	Уақыт сәтіне	253.472	246.910
Басқа да сату амалдары мен қызметтер	Уақыт кезеңінің ішінде	392.229	369.236
		402.703.584	394.121.621
Географиялық нарық			
Швейцария		260.907.290	269.064.950
Қазақстан		141.796.294	125.056.671
		402.703.584	394.121.621

2023 жылы алдын ала баға бойынша түзету сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді 101.287 мың теңгеге азайтады (2022 жылы: 303.002 мың теңге).

Мұнай сапасының банкі Каспий құбыр консорциумы жүйесі арқылы экспортқа өткізу кезінде мұнай құбырлары жүйесіне жеткізілетін шикізаттың сапасына байланысты Компанияның айыппұл және өтемақы төлемдерінің тетігін білдіреді. Мұнай сапасының банкі бойынша сыйақыны ҚМГ ҰК өтейді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ**

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Жұмыскерлерге сыйақылар	77.246.129	69.738.515
Ұңғымаларды жөндеу қызметтері	33.961.251	21.924.176
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы, нетто (18-ескертпе)	33.081.256	33.275.383
Тозу, тауысылу және амортизация	26.638.543	25.763.054
Көлік шығыстары	7.675.631	6.231.419
Материалдар мен қорлар	7.594.305	4.772.509
Электр қуаты	5.871.403	5.220.686
Табыс салығынан басқа салықтар	2.747.166	2.697.576
Басқасы	8.934.943	6.853.102
	203.750.627	176.476.420
Мұнай қалдықтарының өзгеруі	(1.737.446)	(1.225.616)
	202.013.181	175.250.804

2023 жыл үшін ілеспе газды қайта өңдеу бойынша өндірістік шығыстар 8.757.854 мың теңге болды (2022 жыл: 7.225.576 мың теңге).

6. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Рента салығы (18-ескертпе)	48.189.372	65.683.907
Көлік шығыстары	37.355.043	34.852.537
Экспорттық кеден бажы	36.307.342	36.415.063
Сату бойынша агенттің қаламақысы	95.641	87.192
	121.947.398	137.038.699

7. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Жұмыскерлерге сыйақылар	7.316.816	6.341.773
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	1.760.374	1.210.428
Тозу, тауысылу және амортизация	641.869	751.623
Табыс салығынан басқа салықтар	416.920	292.713
Көлік шығыстары	395.215	374.141
Іс-шараларды өткізу қызметтері	287.081	1.228.618
Айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша шығыстар	234.792	152.414
Кеңес беру және аудиторлық қызметтер	152.906	266.143
Демеушілік	50.329	1.640.086
КНЗ резервін қалпына келтіру (12-ескертпе)	(501.064)	(78.260)
Басқасы	1.229.590	651.588
	11.984.828	12.831.267

«Ембімұнайгаз» АҚ-ның 100 жылдығын тойлау аясында Компания Атырау облысында 2022 жылы 1.262.882 мың теңге жалпы сомаға әлеуметтік маңызы бар нысандардың құрылысына демеушілік жасады.

Сондай-ақ, «Ембімұнайгаз» АҚ-ның 100 жылдығын мерекелеу аясында Компания 2022 жылы жалпы сомасы 1.228.618 мың теңгеге мәдени-спорттық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу бойынша шығыстарды көтерді.

8. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫС

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Активтерді есептен шығару міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (17-ескертпе)	2.092.293	1.661.024
Тарихи міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы (16-ескертпе)	1.723.659	717.292
Белгіленген төлемдердің міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (17-ескертпе)	1.501.503	921.987
Басқасы	429.807	165.880
	5.747.262	3.466.183

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. ТАБЫС САЛЫҒЫ**

Кезеңдегі табыс салығы бойынша шығыстар былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы	17.791.798	17.845.520
Алдыңғы кезең үшін корпоративтік табыс салығын түзету	(110.114)	84.479
Үстеме пайдаға салынатын ағымдағы салық	-	167.151
Алдыңғы кезең үшін үстеме пайда салығын түзету	(118.883)	253.643
Корпоративтік табыс салығы бойынша резервті түзету	(608.604)	1.567.305
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	13.243.591	19.918.098
Кейінге қалдырылған салық бойынша шығыс/үнемділік	540.462	(268.431)
Кейінге қалдырылған салық бойынша шығыстар/үнемділік	540.462	(268.431)
Табыс салығы бойынша шығыстар	13.784.053	19.649.667

Келесі кестеде Қазақстандағы табыс салығының мөлшерлемесін Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдаға тиімді салық мөлшерлемесімен салыстырып тексеру келтірілген.

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	59.725.376	77.275.483
Табыс салығы бойынша шығыс	13.784.053	19.649.667
Тиімді салық мөлшерлемесі	23%	25%
Ресми мөлшерлеме бойынша табыс салығының шығыстары	11.945.075	15.455.097
Алдыңғы кезең үшін үстеме пайда салығын түзету	(118.883)	253.643
Алдыңғы кезең үшін корпоративтік табыс салығын түзету	(110.114)	84.479
Белгіленген төлемдер бойынша шығыстар	503.939	671.941
Төлем көзінен ұсталатын салық	358.169	388.990
Есептен шығарылмайтын шығыстар	1.289.633	645.760
Тау иілімінен тыс аумақтарды қалпына келтіру шығыстары	524.838	-
Үстеме пайдаға салынатын ағымдағы салық	-	167.151
Өзіндік құнынан төмен баға бойынша өткізуден болған есептен шығарылмайтын шығыстар	-	415.301
Корпоративтік табыс салығы бойынша резервті түзету	(608.604)	1.567.305
Табыс салығы бойынша шығыс	13.784.053	19.649.667

Алдыңғы кезеңдегі корпоративтік табыс салығы бойынша резервті түзету негізінен резервті танкерге тиегеннен кейін мұнайды тасымалдауға байланысты шығыстарды өтеу тәуекелі бөлігінде КТС қосымша есептеудің ықтимал тәуекелдеріне қайта есептеуді білдіреді.

КТС пен ҮПС жататын кейінге қалдырылған салық бойынша активтердегі өзгерістер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	Резервтер мен тарихи міндеттемелер	Салықтар	Басқасы	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға	285.835	6.921.281	2.511.442	1.048.336	10.766.894
Пайда мен зиян құрамында танылды	(343.651)	(607.323)	1.037.277	183.541	269.844
2022 жылғы 31 желтоқсанға	(57.816)	6.313.958	3.548.719	1.231.877	11.036.738
Пайда мен зиян құрамында танылды	(2.845.199)	964.922	861.401	478.414	(540.462)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(2.903.015)	7.278.880	4.410.120	1.710.291	10.496.276

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР**

Мың теңгемен	Мұнай-газ активтері	Жер	Ғимараттар мен құрылыс-жайлар	Машиналар мен құрал-жабдықтар	Көлік	Өзге де активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны	145.849.255	304.302	8.662.473	2.854.058	4.182.349	4.220.364	9.483.940	175.556.741
Түсімдер	95.375	-	525	355	-	16.911	37.537.407	37.650.573
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер (17-ескертпе)	(1.098.435)	-	-	-	-	-	-	(1.098.435)
Шығулар	(2.644.466)	(61.670)	(15.088)	(66.308)	(830.837)	(228.077)	(26.301)	(3.872.747)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысулар	26.697.449	-	174.755	200.282	249.674	848.308	(28.170.468)	-
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (11-ескертпе)	3.299.172	-	-	-	-	-	-	3.299.172
Аударымдар және қайта жіктеулер	(28.722)	-	86.323	(110.831)	1.822	36.604	14.804	-
Шығулар бойынша жинақталған тозу	2.361.085	12.192	6.412	58.302	792.001	139.078	24.444	3.393.514
Есептен шығару	-	-	-	-	-	-	(1.300.184)	(1.300.184)
Тозу бойынша шығыстар	(23.670.869)	-	(351.815)	(368.565)	(829.938)	(831.012)	-	(26.052.199)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	150.859.844	254.824	8.563.585	2.567.293	3.565.071	4.202.176	17.563.642	187.576.435
Түсімдер	299.446	-	30	11.576	-	970	60.497.198	60.809.220
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер (17-ескертпе)	2.159.679	-	-	-	-	-	-	2.159.679
Шығулар	(3.300.475)	(18.882)	(42.428)	(68.985)	-	(174.378)	(1.439.810)	(5.044.958)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысулар	52.794.285	-	1.201.292	422.195	2.201.135	1.524.147	(58.143.054)	-
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (11-ескертпе)	4.972	-	-	-	-	-	-	4.972
Аударымдар және қайта жіктеулер	(105.958)	-	1.853	(15.900)	-	150.019	(30.014)	-
Шығулар бойынша жинақталған тозу	2.857.392	3.935	(909.238)	55.638	-	130.660	1.713.534	3.851.921
Есептен шығару	-	-	-	-	-	-	(33.777)	(33.777)
Тозу бойынша шығыстар	(24.769.980)	-	(334.253)	(319.397)	(719.442)	(694.118)	-	(26.837.190)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	180.799.205	239.877	8.480.841	2.652.420	5.046.764	5.139.476	20.127.719	222.486.302

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)**

Мың теңгемен	Мұнай-газ активтері	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен құрал-жабдықтар	Көлік	Өзге де активтер	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсанға								
Бастапқы құн	394.263.742	274.181	12.732.905	4.997.772	11.072.211	8.595.596	19.412.177	451.348.584
Жинақталған тозу	(199.100.985)	–	(2.776.032)	(2.021.767)	(6.392.627)	(4.037.026)	–	(214.328.437)
Жинақталған құнсыздану	(44.302.913)	(19.357)	(1.393.288)	(408.712)	(1.114.513)	(356.394)	(1.848.535)	(49.443.712)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	150.859.844	254.824	8.563.585	2.567.293	3.565.071	4.202.176	17.563.642	187.576.435
2023 жылғы 31 желтоқсанға								
Бастапқы құн	446.129.951	255.299	13.893.652	5.346.658	13.273.346	10.096.354	20.296.497	509.291.757
Жинақталған тозу	(221.186.184)	–	(3.104.887)	(2.285.526)	(7.112.069)	(4.587.799)	–	(238.276.465)
Жинақталған құнсыздану	(44.144.562)	(15.422)	(2.307.924)	(408.712)	(1.114.513)	(369.079)	(168.778)	(48.528.990)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	180.799.205	239.877	8.480.841	2.652.420	5.046.764	5.139.476	20.127.719	222.486.302

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де болса пайдаланудағы негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған амортизациясы 17.173.884 мың теңге (2022 жыл: 17.960.952 мың теңге) болды, мұнда ғимараттар мен құрылыстар 677.530 мың теңгені (2022 жыл: 677.530 мың теңгені), мұнай-газ активтері 15.515.095 мың теңгені (2022 жыл: 15.419.896 мың теңгені), көлік құралдары мен басқа да негізгі құралдар 981.259 мың теңгені (1.863.526 мың теңгені) құрады.

2022 жылы ҚР Энергетика министрлігінің шешімімен С. Нұржанов (№3577 Қаратон-Сарықамыс келісімшарты) және Северный Уз (№327 Тайсойған келісімшарты) кен орындары бойынша көмірсутектерді өндіру учаскелерін бекітуге рұқсат берілді. Коммерциялық анықтау мердігерге өндіру кезеңіне өтуге айрықша құқық береді. Осылайша, С.Нұржанов және Северный Уз кен орындары бойынша активтер барлау және бағалау жөніндегі активтерден 2022 жылғы 30 қыркүйекке 3.252.867 мың теңге сомасында баланстық құны бойынша өндіру жөніндегі мұнай-газ активтеріне ауыстырылды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**11. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР**

Мың теңгемен	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны	3.595.324	–	3.595.324
Түсімдер	983.855	–	983.855
Жинақталған құнсыздануды ескере отырып барлау және бағалау бойынша активтерден негізгі құралдарға аударымдар (10-ескертпе)	(3.299.172)	–	(3.299.172)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.280.007	–	1.280.007
Түсімдер	79.705	175.000	254.705
Тозу	–	(18.015)	18.015
Есептен шығару	(2.368)	–	(2.368)
Жинақталған құнсыздануды ескере отырып барлау және бағалау бойынша активтерден негізгі құралдарға аударымдар (10-ескертпе)	(4.972)	–	(4.972)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.352.372	156.985	1.509.357
2022 жылғы 31 желтоқсанға			
Бастапқы құн	7.258.374	18.315.049	25.573.423
Жинақталған тозу	(2.352)	(14.722.365)	(14.724.717)
Жинақталған құнсыздану	(5.976.015)	(3.592.684)	(9.568.699)
2022 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.280.007	–	1.280.007
2023 жылғы 31 желтоқсанға			
Бастапқы құн	4.422.532	18.490.049	22.912.581
Жинақталған тозу	–	(14.740.380)	(14.740.380)
Жинақталған құнсыздану	(3.070.160)	(3.592.684)	(6.662.844)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.352.372	156.985	1.509.357

2022 жылғы 6 желтоқсанда «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша - «ҚМГ ҰК») мен Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі арасында барлау және өндіру кезеңін ұзарту мүмкіндігімен 2028 жылғы 6 желтоқсанға дейін 6 жылға тең мерзіммен Тайсойған-1 және Тайсойған-2 учаскелерінде көмірсутектерді барлауға және өндіруге арналған екі келісімшартқа (№5134-Тайсойған-1 УВС, №5135-Тайсойған УВС-2) қол қойылды. 4 сәуірде ҚМГ ҰК мен Компания арасында Тайсойған-1 және Тайсойған-2 учаскелерінде көмірсутектерді барлауға және өндіруге арналған келісімшарттар бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын 100% (жүз пайыз) беру (беру) туралы шарт жасалды.

Барлау және өндіру жөніндегі материалдық емес активтердің түсуі Тайсойған-1 және Тайсойған-2 жер қойнауы учаскелерінде жер қойнауын пайдалану құқығы бойынша қол қою бонусының сомасын құрайды.

12. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ**Сауда және басқа да дебиторлық берешек**

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Сауда дебиторлық берешек	50.435.797	27.980.705
Басқалары	137.684	90.874
	50.573.481	28.071.579
Минусы: КНЗ бағалау резерві	(116.530)	(80.766)
	50.456.951	27.990.813

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегіне «KazMunayGas Trading AG»-ден 31.440.262 мың теңге сомасында (2022 жыл: 12.783.977 мың теңге) шикі мұнайды экспортқа өткізуден болған берешек, ҚМГ ҰК-ден 18.910.184 мың теңге сомасында (2022 жыл: 15.079.967 мың теңге) шикі мұнайды ішкі нарыққа өткізуден болған берешек жатады.

2023 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешегі 62%-ға АҚШ долларында білдірілген (2022 жыл: 46%).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****Сауда және басқа да дебиторлық берешек (жалғасы)**

Дебиторлық берешек пен шарттың активтері бойынша күтілетін несиелік зиянға бағалау резервіндегі өзгерістер төменде келтірілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	80.766	159.026
Есептеу	55.352	214.369
Қалпына келтіру	(19.588)	(292.629)
31 желтоқсанға	116.530	80.766

2023 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешек пен бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып шарт активтері бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

Мың теңгемен	Сауда дебиторлық берешек					
	Төлем мерзімін ұзарту					
	Ағымдағы	30 күнге дейін	30-60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	Жиыны
Күтілетін несиелік зиян пайызы	0,15%	0,97%	2,19%	2,67%	47,36%	
Есепті ортақ жалпы баланстық құн	50.361.820	56.049	66.664	8.141	80.807	50.573.481
Күтілетін несиелік зиян	76.033	546	1.463	217	38.271	116.530

2022 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешек пен бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып шарт активтері бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

Мың теңгемен	Сауда дебиторлық берешек					
	Төлем мерзімін ұзарту					
	Ағымдағы	30 күнге дейін	30-60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	Жиыны
Күтілетін несиелік зиян пайызы	0,07%	–	–	0,98%	87,55%	
Есепті ортақ жалпы баланстық құн	27.973.021	–	–	63.378	35.180	28.071.579
Күтілетін несиелік зиян	49.346	–	–	621	30.799	80.766

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
АҚШ долларында білдірілген банктердегі мерзімді салымдар	15.233.342	59.403.771
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	6.510.759	890.235
Банктердегі теңгемен көрсетілген қаражат	2.417	3.246
Банктерде АҚШ долларында білдірілген қаражат	–	14.318
	21.746.518	60.311.570

Банктердегі ақша қаражаттары бойынша депозиттердің күн сайынғы банк мөлшерлемелеріне тәуелді болатын сыйақы мөлшерлемесі белгіленген. Банк депозиттері түрлі мерзімдерге Компанияның тарату активтеріндегі мұқтаждығына қарай (бір күннен үш айға дейін) орналастырылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгемен мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 15,52% (2022 жылы: 14,75%), АҚШ долларындағы мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 3,25% болды (2022 жылы: 0,25%).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****Басқа да айналымдағы қаржы активтері**

2023 жылғы 31 желтоқсанға өзге де айналымдағы қаржы активтерін «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС-нен CDO сатып алу бойынша міндеттеме кепілдігінің сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің шеңберінде «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС-нен 527.636 мың теңге мөлшерінде тиесілі төлем сомасын құрайды. Жауапкершіліктің туындауы және «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС кепілдік бойынша ең жоғары жауапкершілік сомасын төлемеу талаптарының орын алуына орай сот «Ембімұнайгаз» АҚ-ның 2023 жылғы 23 қазанда 527.636 мың теңге мөлшеріндегі соманы қайтару жөніндегі талабын қанағаттандырды. Сот шешімінің шеңберінде Компания 527.636 мың теңге мөлшерінде бұрын есептелген құнсыздануды қалпына келтірді. Төлем 2024 жылғы 3 қаңтарда жасалды.

2022 жылғы 31 желтоқсанға өзге айналымдағы қаржы активтері шикі мұнайды экспортқа сатып алу-сату шарты шеңберінде байланысты тарап «KMG AG Trading» жүргізген 13.122.895 мың теңге мөлшеріндегі төлем сомасын құрайды. Төлемді байланысты тарап 2022 жылғы 27 желтоқсанда жасады. Ақша қаражаты Компанияның банк шотына 2023 жылы түсті.

Басқа да қаржы активтері

Ұзақ мерзімді қаржы активтері жер қойнауын пайдалану келісімшартына сәйкес әрбір келісімшарттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін әрбір келісімшарт бойынша бөлек ашылған тарату қоры бойынша салымдарды құрайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 3% (2022 жыл: 1,02%) болды. 2023 жылы мұндай салымдар бойынша есептелген сыйақы 2.598.732 мың теңге болды (2022 жыл: 2.919.492 мың теңге).

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
АҚШ долларында өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	48.593.872	48.791.515
Теңгемен өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	812.908	697.411
КНЗ резерві	(147.710)	(124.583)
Ұзақ мерзімді қаржы активтерінің жиыны	48.731.434	49.364.343

13. САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ ЖӘНЕ ӨТЕЛУГЕ ҚҚС

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	3.354.490	3.207.236
Экспорттық кеден бажы	8.321.442	820.332
Басқалары	171.364	162.960
	11.847.296	4.190.528
Минусы: өтелуге жататын ҚҚС құнсыздану резерві	(834.544)	(963.052)
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС жиыны	11.012.752	3.227.476

Өтеуге жататын ҚҚС құнсыздану резервіндегі өзгерістер төменде келтірілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға		
Резервті қалпына келтіру	963.052	3.211.055
Резерв есебінен есептен шығару	(128.508)	(2.075.907)
	—	(172.096)
31 желтоқсанға	834.544	963.052

14. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Шикі мұнай (өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша)	10.071.177	8.333.731
Материалдар (өзіндік құны бойынша)	4.033.546	3.577.258
Өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша қорлардың жиыны	14.104.723	11.910.989

2023 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 109.382 тонна шикі мұнайы резервуарлар мен транзитте болды (2022 жыл: 104.798 тонна).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. КАПИТАЛ****Шығарылуға рұқсат етілген акциялар**

2023 жылғы 31 желтоқсанға және 2022 жылғы 31 желтоқсанға шығарылымға жарияланған акциялардың жалпы саны 32.479.964 дана, бір акцияның номиналды құны 5 мың теңге, олар толығымен Бас компанияға тиесілі.

Дивидендтер

Қазақстандық заңнамаға сәйкес дивидендтер, егер Компанияның теріс капиталы болса немесе дивидендтердің төленуі теріс капиталға әкеп соқтырса, жариялана алмайды. 2023 жылы Компания дивидендтерді жариялап, Бас компанияға 45.017.230 мың теңге немесе бір акцияға 1.386 теңге мөлшерінде дивидендтер төледі (2022: 65.015.316 мың теңге немесе бір акцияға 2.002 теңге).

16. ТАРИХИ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Тарихи міндеттемелер АҚШ долларында білдірілген және Компания белгілі бір лицензияларды сатып алғанға дейін Қазақстан Республикасының Үкіметі шеккен тарихи шығындарды өтеу міндеттемелерін білдіреді: № 406 келісімшарт – Лиман кен орны, № 3577 келісімшарт – Қаратон-Сарықамыс блогы бойынша кен орны, № 992 келісімшарт – Новобогатинское Западное кен орны.

2021 жылы Компания Тайсойған блогы бойынша № 327 – кен орны келісімшарты бойынша міндеттемелерді төледі. Тарихи шығындарды өтеу төлемін жер қойнауын пайдаланушы келісімшарттық аумақта өндіру басталғаннан және мынадай күндердің ең ерте басталғаннан бастап төлейді: 1) коммерциялық табу туралы хабарландыру; 2) Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнамасына сәйкес өндіру кезеңіне кошу; 3) пайдалы қазбаларды өндіруге лицензия беру; 4) пайдалы қазбаларды өндіруге келісімшарт жасасу. 2021 жылғы қазанда Компания Қаратон-Сарықамыс блогы бойынша С. Нұржанов кен орнының мұнай және газ қорларын растау туралы пайдалы қазбалар қорлары жөніндегі мемлекеттік комиссия отырысының хаттамасын алды.

2022 жылы Компания алғаш рет 2021 жылдың төртінші тоқсанында Қаратон-Сарықамыс келісімшарты бойынша төлем жасады. Тарихи міндеттемелер бойынша төлемдер 2031 жылға дейін жасалады, бастапқы мойындау күніне міндеттемелердің әділ құны жылдық 9% дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып күтілетін ақша ағындарының негізінде есептелген.

Тарихи міндеттемелердегі қозғалыс былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға арналған сальдо	7.622.618	7.886.886
Дисконт амортизациясы	1.723.659	717.292
Төлемдер	(1.527.039)	(1.440.237)
Бағамдық айырма тиімділігі	(129.506)	458.677
31 желтоқсанға сальдо	7.689.732	7.622.618
Ағымдағы бөлік	1.901.473	1.935.315
Ұзақ мерзімді бөлік	5.788.259	5.687.303
31 желтоқсанға сальдо	7.689.732	7.622.618

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**17. РЕЗЕРВТЕР**

Мың теңгемен	Экология- лық міндеттеме	Қоршаған орта эмиссиясы бойынша резерв	Салықтар бойынша резервтер	Активтерді шығару бойынша міндетте- мелер	Белгілен- ген төлемдер бойынша міндеттеме	Жиыны
2022 жылғы 1 қаңтарға	1.195.993	71.570	6.462.511	23.752.295	14.305.934	45.788.303
Қосымша резервтер	-	-	1.567.305	129.497	3.090.749	4.787.551
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	-	-	-	-	643.615	643.615
Дисконт амортизациясы	-	-	-	1.661.024	921.987	2.583.011
Бағалаудағы өзгерістер	-	-	-	(1.098.435)	(2.094.186)	(3.192.621)
Жыл ішінде пайдаланылғаны	(1.195.993)	(71.570)	-	(87.038)	(1.570.931)	(2.925.532)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	-	-	8.029.816	24.357.343	15.297.168	47.684.327
Ағымдағы бөлік	-	-	8.029.816	944.421	1.488.408	10.462.645
Ұзақ мерзімді бөлік	-	-	-	23.412.922	13.808.760	37.221.682
2022 жылғы 31 желтоқсанға	-	-	8.029.816	24.357.343	15.297.168	47.684.327
Қосымша резервтер	-	-	-	207.238	1.530.427	1.737.665
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	-	-	(4.319.210)	-	-	(4.319.210)
Дисконт амортизациясы	-	-	-	2.092.293	1.501.503	3.593.796
Бағалаудағы өзгерістер	-	-	-	2.159.679	(20.376)	2.139.303
Жыл ішінде пайдаланылғаны	-	-	-	(628.437)	(1.653.229)	(2.281.666)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	-	-	3.710.606	28.188.116	16.655.493	48.554.215
Ағымдағы бөлік	-	-	3.710.606	1.956.362	1.464.419	7.131.387
Ұзақ мерзімді бөлік	-	-	-	26.231.754	15.191.074	41.422.828
2023 жылғы 31 желтоқсанға	-	-	3.710.606	28.188.116	16.655.493	48.554.215

Қаржылық жағдай туралы есепте және жиынтық кіріс туралы есепте белгіленген төлемдердің міндеттемесі бойынша танылған сомалар былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Жыл соңына белгіленген төлемдер бойынша міндеттемелердің келтірілген құны	16.655.493	15.297.168
Таза міндеттемелер	16.655.493	15.297.168
Ағымдағы кезең қызметтерінің құны	336.593	262.110
Пайыздық шығыстар	1.501.503	921.987
Актуарлық зиян - пайдаға және зиянға жатқызылғаны	93.565	10.227
Актуарлық (пайда)/зиян - басқа да жиынтық зиянға жатқызылғаны	(113.940)	(2.104.413)
Бұрынғы қызметтердің құны	1.148.396	2.828.639
Жыл ішінде танылған шығыстар	3.018.451	1.918.550
Жыл ішінде жасалған төлемдер	(1.607.795)	(1.530.258)

Ағымдағы қызметтердің және өткен жылдар қызметтерінің құны өндірістік шығыстар, жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында жиынтық кіріс туралы есепке кіргізілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫ ӨНДІРУГЕ САЛЫНАТЫН САЛЫҚ ЖӘНЕ ТӨЛЕНУГЕ ЖАТАТЫН РЕНТАЛЫҚ САЛЫҚ**

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	10.993.792	9.758.654
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	8.296.209	7.260.406
Жиыны	19.290.001	17.019.060

Төленуге жататын рента салығындағы өзгерістер төменде келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	9.758.654	7.623.387
Есептелгені (6-ескертпе)	48.189.372	65.683.907
Төлем	(46.954.234)	(63.548.640)
31 желтоқсанға	10.993.792	9.758.654

Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықтағы өзгерістер төменде келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтарға	7.260.406	6.253.445
Есептелгені (5-ескертпе)	33.081.256	32.275.383
Төлем	(32.045.453)	(31.268.422)
31 желтоқсанға	8.296.209	7.260.406

19. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Сауда кредиторлық берешек	17.568.066	14.647.148
Қызметкерлердің алдындағы берешек	8.161.878	7.278.362
Төленуге жататын басқа да салықтар	1.177.881	1.018.155
Басқасы	647.290	596.470
Жиыны	27.555.115	23.540.134

Компанияның сауда кредиторлық берешегі көбінесе ұңғымаларды бұрғылау, ұңғымаларды жөндеу және негізгі құралдарды сатып алу жұмыстарының берешегімен білдірілген.

2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешекке мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Бөгде ұйымдардың сауда кредиторлық берешегі	15.494.593	13.215.095
Байланысты тараптарға сауда кредиторлық берешек	2.073.473	1.432.053
Жиыны	17.568.066	14.647.148

Сауда кредиторлық берешектің баланстық құны мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2023 жыл	2022 жыл
Теңгемен сауда кредиторлық берешек	17.565.658	14.647.148
АҚШ долларында сауда кредиторлық берешек	2.408	-
Жиыны	17.568.066	14.647.148

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР**

«Жалпы бақылау астындағы ұйымдар» санатына Бас компания мен ҚМГ ҰК бақылайтын ұйымдар кіреді. «Басқа да байланысты тараптар» санатына «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ бақылайтын ұйымдар жатады. 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін байланысты тараптармен сатулар және сатып алулар және 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына байланысты тараптармен мәмілелер бойынша сальдо былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жыл	2022 жыл
Тауарлар мен қызметтерді сату		
ҚМГ ҰК жалпы бақылауындағы ұйымдар	260.907.290	272.923.650
ҚМГ ҰК	139.693.593	124.581.406
Сатылған мұнайға банк сапасы бойынша кірістер/шығыстар (ҚМГ ҰК жалпы бақылауындағы ұйым) (4-ескертпе)	1.447.450	(144.923)
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ-ның жалпы бақылауындағы ұйымдар	254.011	247.918
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
ҚМГ ҰК жалпы бақылауындағы ұйымдар	39.211.490	34.805.073
ҚМГ ҰК	3.269.914	1.745.473
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ-ның жалпы бақылауындағы ұйымдар	750.528	531.135
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер		
Директорлар кеңесінің мүшелері	30.833	24.000
Саны	3	3
Басқарма мүшелері	312.531	234.282
Саны	7	7
Сауда және басқа да дебиторлық берешек		
ҚМГ ҰК жалпы бақылауындағы ұйымдар	34.503.366	28.724.303
ҚМГ ҰК	18.875.990	15.079.967
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ-ның жалпы бақылауындағы ұйымдар	56.446	63.200
Сауда кредиторлық берешек		
ҚМГ ҰК жалпы бақылауындағы ұйымдар	1.316.720	1.227.687
ҚМГ ҰК	686.008	145.178
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ-ның жалпы бақылауындағы ұйымдар	70.745	59.188

Сатулар және дебиторлық берешек

Байланысты тараптарға сатулар шикі мұнай мен мұнай өнімдерін ҚМГ ҰК тобының кәсіпорындарына экспорттық және ішкі сатуды білдіреді. Байланысты тараптарға экспорттық сатулар 2023 жылғы шикі мұнайдың 1.033.954 тоннасын (2022 жыл: 942.613 тонна) құрады. Шикі мұнайды сату бағасы фрахт, трейдер маржасының құнына және сападағы айырмаға берілетін жеңілдікке түзетілген Platt's баға белгілеуіне сілтеме жасай отырып айқындалады. Экспортқа мұндай сатулар бойынша бір тоннаның орта бағасы шамамен 2023 жылы 264.889 теңге (2022 жылы 285.446 теңге) болды.

Сонымен бірге, Компания шикі мұнайды ішкі нарыққа Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысына сәйкес ҚМГ ҰК түпкі бақылаушы акционері болып табылатын ҚМГ ҰК бас компаниясы арқылы жеткізеді. Ішкі нарыққа жеткізу көлемі 2023 жыл үшін өндірілген шикі мұнайдың 1.636.058 тоннасын құрады (2022 жыл: 1.585.277 тонна). Ішкі нарықта өткізу бағалары ҚМГ ҰК-мен жасалған келісіммен айқындалады. 2023 жылы ішкі нарыққа жеткізілген мұнай үшін Компания бір тоннасы үшін орташа шамамен 95.738 теңге алды (2022 жылы: орташа шамамен 78.589 теңге).

Сатып алу және кредиторлық берешек

ҚМГ ҰК Компанияның шикі мұнайды экспортқа сату жөніндегі агенті болып табылады. Шикі мұнайды сатқаны үшін агенттік сыйақы 95.641 мың теңге болды (2022 жыл: 87.192 мың теңге). Каспий Мұнай құбыры Консорциумы көрсеткен тасымалдау қызметтерін Бас компания 136.770 тонна үшін 2.339.333 мың теңге сомада өтеп берді (2022 жылы: 46.545 тонна үшін 787.128 мың теңге).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ**

Компанияның қарыздар, сауда және басқа да кредиторлық берешек сияқты түрлі қаржылық міндеттемелері бар. Компанияның дебиторлық берешек, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттер және ақша қаражаты мен оның баламалары сияқты түрлі қаржы активтері бар.

Компания валюталық тәуекелге, несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш келеді.

Валюталық тәуекел

Компанияның шетел валютасын айырбастау бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы, ең алдымен, Компанияның операциялық қызметіне жатады, өйткені өткізудің негізгі бөлігі АҚШ долларында деноминацияланған, ал барлық шығыстар теңгемен деноминацияланған, сондай-ақ шетел валютасында деноминацияланған инвестицияларға жатады.

Келесі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі табысының (ақша активтері мен міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістердің салдарынан) АҚШ долларының айырбас бағамының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығын талдау көрсетілген, әрі оның ықтималдылығын барлық басқа параметрлердің өзгермеуі талабымен (монетарлық активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеруі салдарынан) негізделген түрде болжауға болады.

Мың теңгемен	Теңгенің АҚШ долларының бағамына ұлғаюы / азаюы	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2023 жыл		
АҚШ доллары	+14,15%	12.573.857
АҚШ доллары	(14,15%)	(12.573.857)
2022 жыл		
АҚШ доллары	+21,00%	26.654.741
АҚШ доллары	(21,00%)	(26.654.741)

Несиелік тәуекел

Компания өзінің дебиторлық берешегіне орай несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Сатудың үлкен бөлігін Компания ҚМГ ҰК үлестес кәсіпорнына жүзеге асырады және Компанияның соған қатысты дебиторлық берешек бойынша тәуекелдің айтарлықтай шоғырлануы бар (12-ескертпе). Дебиторлық берешектің қосымша елеусіз үлесі біртекті топтар бойынша бөлінген және жиынтық негізде құнсыздану мәніне үнемі бағаланып отырады, соның нәтижесінде Компанияның үмітсіз берешек бойынша тәуекелі елеусіз болып табылады.

Компания сондай-ақ өзінің инвестициялық қызметінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Компания, негізінен, салымдарды қазақстандық банктерге орналастырады. Қаржы мекемелеріндегі шоттарда қалған қалдықтармен байланысты несиелік тәуекелді Компанияның қазынашылық департаменті Бас компанияның ақша қаражатын басқару саясатына сәйкес бақылап отырады. Компанияның қаржы мекемелерінің дефолтынан туындайтын несиелік тәуекелге сезімталдығының ең үлкен мөлшері бұл қаржы активтерінің баланстық құнына тең болады.

Келесі кестеде «Standard and Poor's» және «Moody's» несиелік рейтингілерін пайдалана отырып есепті күнге басқа да қаржы активтерінің және ақша қаражаты мен оның баламаларының сальдосы көрсетілген, егер өзгесі көрсетілмесе.

Мың теңгемен	Орналасқан жері	Рейтинг агенттігі	Рейтинг ¹		2023 жыл	2022 жыл
			2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан		
Банктер						
«Қазақстан Халық банкі» АҚ	Қазақстан	«Standard and Poor's»	BB + (тұрақты)	BB (тұрақты)	70.303.224	109.426.990
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	Қазақстан	«Moody's»	Ba3 (позитивті)	B1 (теріс)	174.729	248.923
					70.477.952	109.675.913

¹ Дерек көзі: тиісті жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктер мен рейтинг агенттіктерінің ресми сайттары.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі**

Компания ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын пайдалана отырып, өтімділік тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағымдары талданады.

Жергілікті банктерде қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды пайдалану арқылы қаржыландырудың үздіксіздігі мен икемділігі арасындағы балансты қолдау Компанияның мақсаты болып табылады.

Келесі кестеде Компанияның 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдердің негізінде ақпарат көрсетілген:

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
2023 жылғы 31 желтоқсанға						
Тарихи міндеттемелер	–	836.622	2.509.865	12.758.072	6.938.933	23.043.492
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	25.794.673	–	–	–	–	25.794.673
	25.794.673	836.622	2.509.865	12.758.072	6.938.933	48.838.165

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсанға						
Тарихи міндеттемелер	–	836.622	2.509.865	12.758.072	10.285.419	26.389.978
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	21.985.157	–	–	–	–	21.985.157
	21.985.157	836.622	2.509.865	12.758.072	10.285.419	48.375.135

Шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекелі

Компания халықаралық нарықтарда АҚШ долларында бағасы белгіленетін шикі мұнайға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш. Компания, шикі мұнайдың келешектегі бағасының түрлі деңгейлеріне қатысты сезімталдықты талдауды қоса алғанда, жыл сайынғы бюджеттерді және мерзімді болжамдарды дайындайды.

Капиталды басқару

Капиталға Компанияның барлық меншікті капиталы жатады. Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты несиені тұрақты өтеп отыру қабілетін және Компанияның қызметін жүргізу мен стратегиялық мақсаттарға қолжеткізу үшін капиталдың жеткіліктігін қамтамасыз ету болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның тұрақты қаржылық жағдайы және консервативтік капитал құрылымы болды. Бұдан әрі, Компания капитал құрылымын қолдауға ниет білдіріп отыр, бұл оған икемділік беріп, олардың пайда болу шамасына қарай өсу мүмкіндіктерін пайдалануға мүмкіндік береді.

Компания капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Компания капитал құрылымын сақтау және өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерлерге капиталды қайтара алады және жаңа акцияларды шығара алады. 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін мақсаттарға, саясатта және капиталды басқару процестеріне өзгерістер жасалған жоқ.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ

Қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек, сауда кредиторлық берешек, тарихи міндеттемелер сияқты қаржы құралдарының әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның 1-ші немесе 2-ші деңгейдегі қаржы құралдары ретінде жіктелген қаржы құралдары болмады.

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін қаржы құралдарының әділ құнының 1-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлер арасында ауысулар болған жоқ.

23. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Саяси және экономикалық жағдайлар

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жалғасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкімет экономика, қаржы және ақша-несие саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

Ішкі нарыққа жеткізу міндеттемелері

Қазақстанның үкіметі мұнай өндіруші компанияларды жергілікті энергетикалық мұқтаждықтарды қанағаттандыру үшін өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін ішкі нарыққа жеткізуге міндеттейді.

2016 жылғы 1 сәуірден бастап Компания «ҚазМұнайГаз Қайта өңдеу Маркетинг» АҚ-на шикі мұнайды сатуды тоқтатты және Бас компанияға мұнайды сатты. 2018 жылғы 1 шілдеден бастап Компания шикі мұнайды ҚМГ ҰК-ға мұнайды сатып алу туралы шарттың негізінде сата бастады.

Егер Үкімет қазіргі уақытта Компания жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Компания қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХКЕС-тің түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің басқа да баптарына қатысты тәсілі жөніндегі пікір. Қазақстандық салық заңнамасын анықталған және расталған бұзушылықтары үшін қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі өз қатаңдығымен ерекшеленеді. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2023 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып кетуі мүмкін.

Компания басшылығы оның салық заңнамасын түсіндіруі орынды болып табылады және Компанияның салық позициясына қатысты жол берілетін негіздері бар деп есептейді.

2021 жылдан бастап Компания ҚР СК 258, 259-баптарына сәйкес КТС мақсаттары үшін геологиялық барлау шығыстарының амортизациясын есептен шығару тәсілін қайта қарады. Сондай-ақ жер қойнауын пайдалануға арналған кейбір келісімшарттар бойынша тарату депозиттерінің салымдарын / алуын есептен шығару тәсілі қайта қаралды. Компания басшылығы жалпы және жанама кірістер мен шығыстар бойынша дұрыс емес жіктелу тәуекелін төмен деп бағалайды.

Экспорттық мәмілелер бойынша салық салу

«Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңына сай халықаралық іскерлік операциялар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында тараптардың өзара қарым-қатынастарына немесе мәміле бағасының нарықтық бағадан ауытқу дәрежесіне қарамастан жасалған кейбір мәмілелер трансферттік баға белгілеу («ТБ») кезінде мемлекеттік бақылауға алынады. Нарықтық бағаны есептеу кезінде дифференциалды құрауыштар құжаттармен немесе ақпарат көздерімен расталуы тиіс.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**23. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Экспорттық мәмілелер бойынша салық салу (жалғасы)**

2023 жылы, сондай-ақ өткен кезеңдерде, Компания ҚМГ ҰК тобына кіретін байланысты тараптың атына мұнайды экспорттады. ТБ туралы Заңның талаптарына сәйкес уәкілетті органдардың мәмілеге қатысушылардан, мемлекеттік органдардан және үшінші тұлғалардан нарықтық баға мен дифференциалды анықтауға қажетті ақпаратты, сондай-ақ ТБ бойынша бақылау жасау үшін басқа да деректерді сұратуға құқығы бар.

2023 жылғы дифференциалдың мөлшерін растайтын экспорттық операциялар бойынша бастапқы құжаттаманың түпнұсқаларын қоса алғанда, барлық қажетті құжаттарды толық көлемде және «Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңының қолданыстағы талаптарына сәйкес салықтық тексеру басталғанға дейін жинақтауды мұнайды өткізу агенті болып табылатын ҚМГ ҰК жүзеге асырады. Компания басшылығы құжаттардың болмауы себебімен салық салу объектілерін түзетуге байланысты тиісті салық міндеттемелерін, өсімпұлдар мен әкімшілік айыппұлдарды қосымша есептеу тәуекелі елеусіз болып табылмайды деп есептейді.

Экологиялық әсер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар елеулі болуы мүмкін. *16-ескертілген* ашылып көрсетілген сомалардан басқа, басшылық Компанияның қаржылық жай-күйіне, операциялық нәтижелеріне және ақша қаражатының қозғалысына айтарлықтай әрі теріс әсер ете алатын ықтимал экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

Мұнай кен орындарына арналған лицензиялар

Компания жер қойнауын пайдалануға арналған лицензиялар мен тиісті келісімшарттардың талаптарын орындауға қатысты мемлекеттік органдардың тарапынан мерзімді тексерулердің объектісі болып табылады. Басшылық мұндай тексерулердің барысында анықталған мәселелерді шешуге қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен ынтымақтасады. Лицензияда қамтылған ережелерді орындамау айыппұлдарға, өсімпұлдарға, шектеуге, лицензияның тоқтата тұрылуына немесе қайтарылып алынуына әкеліп соқтыруы мүмкін.

Компанияның басшылығы келісімшарттардың немесе лицензиялардың талаптарын орындамауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер немесе түзеу шаралары арқылы шешіледі және Компанияның қаржылық жағдайына, операциялық нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысына айтарлықтай әсерін тигізбейді.

Компанияның мұнай мен газдың кен орындары Атыраудың облыстық әкімшілігіне тиесілі жерде орналасқан. Лицензияларды Қазақстан Республикасының Мұнай және Газ Министрлігі берді және Компания осы кен орындарында мұнай мен газды барлау және өндіру үшін пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықты және үстеме пайдаға салынатын салықты төлейді.

Компанияның негізгі лицензиялары мен олардың қолданылу мерзімдерінің аяқталатын күндері келесі кестеде көрсетілген:

	Келісімшарт нөмірі	Қолданылу мерзімінің аяқталу күні	Келісімшарт түрі
Келісімшарт			
Кенбай	№ 37	2041	Өндіру
Юго-Восточное Новобогатинское	№ 61	2048	Өндіру
23 кен орын	№ 211	2037	Өндіру
15 кен орын	№ 413	2043	Өндіру
Тайсойған	№ 327	2035	Өндіру
Западное Новобогатинское	№4955	2027	Өндіру
Лиман	№ 406	2033	Барлау
Қаратон-Сарықамыс	№ 3577	2047	Өндіру
Новобогат Юго-восточный (карниз үсті)	№ 4906	2026	Өндіру
Тайсойған-1	№5134	2028	Барлау
Тайсойған-2	№5135	2028	Барлау

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**23. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)**

Мұнай кен орындарына лицензиялар бойынша келісімшарттық міндеттемелер

	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
Жыл		
2024	51.378.953	1.726.627
2025	26.904.712	1.719.030
2026	1.364.336	1.711.977
2027	846.336	1.705.430
2028.-2048	–	8.810.784
	80.512.337	15.673.848

Байланыс ақпараты

Компанияның заңды мекенжайы:

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы

Уалиханов көшесі, 1

060002 Атырау

Қазақстан Республикасы

Телефоны: +7 (7122) 32 29 24

Факсы: +7 (7122) 35 41 34

www.embamunaigas.kz
